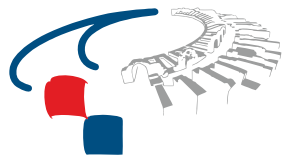


I ja sam prijatelj Salone



Izdavač:

Sponzori:



Turistička zajednica
Grada Solina
Solin, Ulica grada Vukovara 5A



1820
Arheološki muzej Split



Turistička
zajednica
Grada Solina



Grad Solin

SALONA

COLONIA MARTIA IVLIA VALERIA FELIX



1. | Manastirine - Starokršćanska bazilika i groblje - Grob biskupa i mučenika Domnija. / Early Christian Basilica and Cemetery / Tomb of Domnio, Bishop and Martyr
2. | Episkopalni centar / Episcopal Centre
3. | Velike gradske terme / Large City Thermae
4. | Pet mostova / Five Bridges
5. | Porta Caesarea
6. | Forum s kapitolijem / Forum and Capitolium Temple
7. | Teatar i hram / Theatre and Temple
8. | Groblje 16 sarkofaga / Sixteen Sarcophagi Cemetery
9. | Gradski bedemi / City Walls
10. | Kapljuč - Bazilika petorice mučenika / Five Martyrs Basilica
11. | Amfiteatar / Amphitheatre
12. | Marusinac - Anastazijev mauzolej, starokršćanske bazilike / Anastasius Mausoleum, Early Christian Basilicas

O PROJEKTU:

Riječ je o projektu „Upravljanje kvalitetom destinacije“ koji se realizira sredstvima Fonda za nerazvijene turističke zajednice temeljem Javnog poziva HTZ-a, a u okviru kojeg jedna od aktivnosti projekta je kampanja „I ja sam prijatelj Salone“ koja ima za cilj informiranje i edukaciju lokalnog stanovništva te poticanje istih na uključivanje u turistički razvoj grada Solina, a posebice očuvanje i valorizaciju baštine grada Solina pritom dajući naglasak na arheološki lokalitet Salona kao najvažniju turističku atrakciju grada Solina.



Cilj ove brošure je ukazati na važnost očuvanja i valorizacije arheološkog lokaliteta Salona ali i svih ostalih lokaliteta od značaja za našu povijest i naš identitet. Kroz ovu brošuru želimo ukazati na razloge zašto čuvati baštinu ali i na koji način je možemo čuvati. Smatramo kako je ova brošura izvrstan podsjetnik na važnost spoznaje važnosti našeg kulturnog identiteta i baštine kako bismo je sačuvali za slijedeće generacije.

ZAŠTO ČUVAMO BAŠTINU?

Nitko nema ono što mi imamo. Podno Klisa i Kozjaka nastala je naša povijest. U zaštićenom zaljevu, iz delmatskog pristaništa razvila se velebna Salona, centar Rimske provincije Dalmacije. Stoljećima kasnije, uz bistru vodu Rike krstili su se, krunili i pokapali hrvatski vladari.

Naše kulturno nasljeđe, iz kojeg baštinimo vjerski i nacionalni identitet, sačuvalo se u kamenom arhivu antičkih ruševina i srednjovjekovnih crkava. Danas ovaj prostor najčešće koristimo kao mirno utočište za odmor i rekreaciju.

Često prolazimo pored urušenih i zaraslih suhozida nesvjesni njihovog značaja i truda uloženog u oblikovanje – kao da ih svjetska javnost nije stavila na listu kulturne baštine UNESCO-a. Odnos prema ostavštini naših predaka najviše govori o nama samima.

Povijest je ukorijenjena u solinskim temeljima. Nalazi se pod našim kućama, garažama i vrtovima. Uz pomoć stručnjaka nastojimo zaštititi i sačuvati materijalne ostatke prethodnih civilizacija. Suvremenim metodama radimo na očuvanju građevina i vrijednih nalazišta, ali to nije dovoljno. Baština nije vječna. Njezino stanje ovisi o ljudima, a mnogi je uništavaju nemarnim životom i štetnim ponašanjem; kratkovidnošću i neznanjem. Protiv nemara se borimo brigom i razboritim djelima. Da bismo očuvali baštinu potrebno je osvijestiti svoje ponašanje i upoznati prošlost. Temeljni korak jest da saznamo što smo naslijedili i zašto je toliko vrijedno, a da nitko drugi nema to što mi imamo.

...kako bismo očuvali naš identitet...



Zašto moramo čuvati našu kulturnu baštinu a time i Salonu?



Jeste li znali?

SALONA JE BILA GLAVNI GRAD RIMSKE PROVINCIJE DALMACIJE

Uređena po rimskim standardima, Salona je bila vjersko i administrativno središte Rimske provincije Dalmacije. Ulice su bile pravilno raspoređene, a u centru je stajao trg (*forum*). Dvama vodovodima dopremili su pitku vodu čitavom gradu. Salonitanci su bili vrsni pomorci, trgovci i obrtnici. Uživali su u kazalištu (*teatar*) i kupalištima (*terme*). Donacijom bogatog građanina podigli su amfiteatar. Na vrhuncu moći, u gradu i okolici živjelo je oko 40 000 ljudi. Smatra se da iz Salone potječe car Dioklecijan! U njegovo doba bila je poznata kao *Salona felix* – 'sretna Salona'. Bila je to prava antička metropola.

Zašto moramo čuvati našu kulturnu baštinu a time i Salonu?



Jeste li znali?

IZ SALONE POTJEČU ZAČETCI KRŠĆANSTVA NA OVIM PODRUČJIMA

U vrijeme cara Dioklecijana vladalo je neprijateljstvo prema kršćanstvu. Kršćani su progonjeni, a najpobožniji vjernici osuđeni su na smrt. Biskup Domnio (sv. Dujam) podnio je mučeništvo javnim pogubljenjem u amfiteatru. Uz njega, mučeništvo su podnijeli svećenik Asterije, đakon Septimije, laik Anastazije i četiri vojnika. Vjerni sljedbenici pokopali su ih na gradskim grobljima gdje su štovani kao sveti. Uokolo svetačkih grobova nastale su bazilike, mjesta molitve i zagovora. Bazilike se nalaze na Kapljuču, Marusincu i Manastirinama – gdje i danas stoji grob sv. Dujma!

Jeste li znali?

SOLINSKI PROSTOR JE KOLIJEVKA HRVATSKE POVIJESTI

Nakon propasti antičkog grada, solinski prostor naselili su Hrvati. Prihvatili su zatečeno nasljeđe i kršćansku baštinu, a zadržali vlastiti jezik. Na mjestu benediktinskog samostana u Rižinicama pronalazimo vrijedan spomen imena i titule hrvatskog vladara – *duce Trepim(ero)* – kneza Trpimira. Njegova kneževina razvila se u kraljevstvo. Na *Gospinom otoku* stajala je crkva sv. Stjepana i sv. Marije. Ondje je bila pokopana kraljica Jelena, žena kralja Mihajla i majka kralja Stjepana. Nedaleko od svetišta nalaze se ostatci benediktinske opatije sv. Petra i Mojsija (*Šuplja crkva*) u kojoj se krunio kralj Zvonimir.





SALONA

COLONIA MARTIA IULIA VALERIA FELIX

NAŠ ODNOS PREMA BAŠTINI

Nakon propasti antičke Salone grad je napušten. Ostaci kamenih građevina stoljećima su korišteni kao izvor građevinskog materijala. Grobovi u sarkofazima su razbijeni i opljačkani, a vrijedni spomenici, od 16. stoljeća, krase privatne palače i zbirke. Imanja, dvorovi (dvorine) i crkve hrvatskih vladara nestali su pod naslagama betona i otpada. Spomenici su sustavno odnošeni, skriveni i pokradeni. Zajedno s njima nestali su tragovi naše kulture i povijesti. Vrijeme je da sačuvamo ono što imamo.

Kako čuvamo baštinu?

Ne otuđujemo predmete s arheološkog nalazišta

Odošenje predmeta s arheološkog nalazišta je krađa. Predmet je kulturno dobro. Krađom artefakta nestaje dio zajedničkog kulturnog naslijeđa. Ne dopustimo da nam zlonamjerni pojedinci oduzimaju baštinu. Dužnost svakog građana jest skrbiti o zaštiti i očuvanju baštine. Ako u svojem posjedu držite kulturno dobro, prijavite ga.

Ne oštećujemo kulturno dobro

Kulturna dobra strogo su zaštićena, a njihovo ugrožavanje je kažnjivo. Dužnost građana jest da spomenicima ne nanose štetu bojanjem, lomljenjem, premještanjem te izvođenjem nedozvoljenih radova i istraživanja. Jednom uništen spomenik nikad se ne može vratiti u prvobitno stanje. Ostaci građevina podložni su urušavanju. Zaštitite spomenike i svoje zdravlje. Nemojte se penjati na ostatke salonitanske arhitekture.

Ne palimo vatru na lokalitetu

Arheološki lokaliteti i kulturna dobra nisu prostor za paljenje vatre. Plamenom unutar zaštićenog lokaliteta ugrožavamo kulturno dobro, krajolik i naselje pored kojeg se nalazi. Ne dozvolimo da nesavjesne radnje dovedu do požara.

Primjereno odlažemo otpad

Neprimjerenim odlaganjem otpada zagađujemo okolinu te narušavamo izgled i stanje kulturnog dobra. Odbačeni predmeti mogu biti opasni za posjetitelje i njihove ljubimce. Među posjetiteljima je velik broj djece. Ne dozvolimo da ih tijekom posjeta ugrožava biološki, stakleni, metalni i kemijski otpad.

Poštujemo znak zabrane kretanja psa na području arheološkog lokaliteta

Dužnost građana je da odgovorno skrbe o kućnim ljubimcima. Na prostoru arheološkog parka Salona nije dozvoljeno ostaviti psa bez nadzora. Kućni ljubimci trebaju se kretati na povodcu. Mnogi lokaliteti su ostatci groblja ili crkve. To nisu mjesta za igru. Bi li dozvolili psu da tumara crkvom ili da se igra na groblju? Slobodnim puštanjem psa ugrožavamo druge posjetitelje i kulturno dobro. Vlasnici ljubimaca dužni su nositi pribor za čišćenje fekalija te očistiti uneređenu površinu. Neočišćeno kulturno dobro sramoti nas pred svim posjetiteljima, a ponajviše govori o tome kakvi smo kao ljudi.

KOJU KORIST IMAM OD ČUVANJA BAŠTINE?



Čuvamo naš identitet



Čuvamo baštinu za slijedeće generacije



Omogućujemo razvoj našeg grada



Dajemo izvrstan primjer mlađim generacijama o važnosti zaštite baštine



Potičemo razvoj gospodarstva uključivanjem u razvoj naših lokaliteta



Ostvarujemo pogodnosti kao članovi kluba „I ja sam prijatelj Salone“ putem članske iskaznice kroz popuste na kupnju proizvoda i usluga kod navedenih sponzora projekta.



Pogodnosti
za vlasnike
članske iskaznice
kod sponzora projekta:



1820
Arheološki muzej Split

Arheološki muzej Split

– 30 % popusta na ulaznice za arheološko nalazište Salona
popust vrijedi za goste vlasnika članske iskaznice



Hotel President Solin

– 10 % popusta na usluge Poliklinike Life -Wellness & Spa centar



Hotel Salona Palace

– 5 % popusta na usluge



OPG Marušić

- 5 % popusta na usluge



OPG Roguljić

-5 % popusta na usluge



Javna ustanova u kulturi Zvonimir

-5 % popusta na suvenire u suvenirnici.



Gradska knjižnica Solin

-5 % popusta na mjesečnu članarinu.



I ZA KRAJ...POSTANI I TI....



Nitko nema ono što mi imamo. Salonitanske ruševine nisu bezvrijedne gomile i hrpa zidova. Artefakti iz prošlosti nisu put do lake zarade ili bezvrijedni otpad. Oni su plod bogate i složene povijesti, koja tvori srž našeg identiteta. Baština nudi turistički, razvojni i znanstveni potencijal. Po njoj smo prepoznatljivi. Ne dozvolimo da propadne zbog našeg nemara. Na nama je da znanjem i razumom brinemo o njoj.